U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **K. N.**, zast. Mgr. Lucií Stachovou, advokátkou, se sídlem Škroupova 1114/4, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 12. 2011, č. j. 64 Az 45/2009 - 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Lucii Stachové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 8. 2009, č. j. OAM-704/VL-11-HA08-2008, neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného byla důvodem žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany bezprostřední záchrana jejího života, která souvisela s nákladnou operací. Dalším důvodem byla legalizace jejího pobytu na území České republiky. Žalobkyně dále podle svého tvrzení přijela do České republiky za prací, neboť chtěla finančně podpořit své studující dcery. Nebýt náhlého kolapsu vzniklého v důsledku dlouhodobého zanedbání ledvinových kamenů, o mezinárodní ochranu by nepožádala. K tomuto kroku ji přivedl aktuální zdravotní stav a fakt, že si nemohla dovolit finančně nákladnou operaci. Důvody uváděné žalobkyní shledal žalovaný za irelevantní z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný poukázal na to, že potřeby úpravy pobytu cizinců na území České republiky řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“). Žalovaný dále neshledal, že by žalobkyně naplnila důvody pro

udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. K neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný uvedl, že žalobkyně se po životem zachraňující operaci cítí v dobré kondici. Chirurgický zákrok spočívající v ošetření křečových žil je pak podle žalovaného více méně kosmetickou záležitostí. Žalovaný shrnul, že z důvodů uváděných žalobkyní nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, zejména pokud sama žalobkyně žádné takové důvody sama neuváděla. Žalovaný dále dospěl k závěru, že zde ani nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni podle § 14a a § 14b zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 12. 2011, č. j. 64 Az 45/2009 - 35, byla zamítnuta žaloba žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí žalovaného. Soud nepřisvědčil žalobní námitce, podle níž žalovaný porušil § 12 zákona o azylu, neboť žalobkyně v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany ani v průběhu řízení před soudem neprokázala žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany podle tohoto ustanovení. Důvodem pro udělení azylu nemůže být ani potřeba či přání žalobkyně legalizovat si další pobyt na území České republiky, neboť tento problém řeší zákon č. 326/1999 Sb., jehož instituty nelze nahrazovat podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Soud nepřisvědčil ani námitce porušení § 14a zákona o azylu, neboť důvody uváděné žalobkyní nelze hodnotit jako nebezpečí vážné újmy.

Ve včasné a na výzvu soudu doplněné kasační stížnosti žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) vytkla rozsudku krajského soudu, že se ztotožnil s názorem žalovaného, podle něhož nelze důvody žalobkyně podřadit pod § 12 zákona o azylu. Navíc chybně dospěl k závěru, že stěžovatelce nelze přiznat humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu ani doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný ani krajský soud nezjišťovali aktuální podmínky dodržování lidských práv na Ukrajině, což bylo v rozporu s čl. 43 a čl. 53 Příručky postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků. Žalovaný ani soud pak nezhodnotili, zda jsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu, resp. dostatečně neaplikovali institut správního uvážení. Zdravotní stav stěžovatelky je přitom natolik vážný, že ji její špatný fyzický stav omezuje v životě, což odůvodňuje udělení azylu. To však krajský soud blíže nezkoumal, neopatřil si relevantní podklady pro posouzení skutečného zdravotního stavu a zjištění, zda je zdravotní stav nadále natolik vážný, aby představoval důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Soud se vůbec nezabýval otázkou, zda může být stěžovatelce na Ukrajině poskytnuta adekvátní zdravotní péče. Soud tedy žalobu zamítl, aniž si ověřil skutečnosti, které podle stěžovatelky opomněl před vydáním rozhodnutí zjistit žalovaný a které představují minimálně riziko vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 12. 2011, č. j. 64 Az 45/2009 - 35, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na závěry obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí. Dále uvedl, že se v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí zabýval všemi důvody uváděnými stěžovatelkou. Nebýt náhlého kolapsu z důvodu zanedbání problémů s ledvinovými kameny, stěžovatelka by o udělení mezinárodní ochrany ani nepožádala. Důvody uváděné žalobkyní jsou důvody azylově irelevantní. Žalovaný zopakoval, že stěžovatelka se podrobila život zachraňující operaci, po níž se cítí být v dobré kondici. Zdravotní stav stěžovatelky je nesrovnatelný se stavem před

zahájením řízení o udělení mezinárodní ochrany. Uváděné důvody tedy nejsou relevantní pro udělení mezinárodní ochrany. Ze všech uvedených důvodů žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud úvodem konstatuje, že jakkoli je smyslem azylového práva poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

Stěžovatelka je přesvědčená o tom, že žalovaný měl vyhodnotit její zdravotní problémy jako důvody pro udělení humanitárního azylu, resp. pro udělení doplňkové ochrany.

Pokud jde o tvrzení stěžovatelky, že její zdravotní problémy, spočívající v době rozhodování žalovaného již toliko v běžných problémech s křečovými žílami, odůvodňují udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, resp. doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu, poukazuje Nejvyšší správní soud zejména na svůj rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož *„smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

V rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, publikovaném pod č. 112/2004 Sb. NSS, pak soud dospěl k závěru, že *„Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností*

konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95).“

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí správní orgán uvedl, že se stěžovatelka po problémech s ledvinovými kameny podrobila život zachraňující operaci, po níž se cítí v dobré kondici. Dochází sice občasně ke kontrolám, avšak její zdravotní stav je naprosto nesrovnatelný se stavem před zahájením správního řízení. V těle má sice ještě jeden kámen, který by se v případě posunu musel operativně odstranit, ale do dnešní doby je zdravotně v pořádku a nemá potíže. Do svého spisového materiálu stěžovatelka doložila lékařský záznam o vyšetření křečových žil, jejichž chirurgické redukci by se měla podrobit na podzim roku 2009. Tento chirurgický zákrok však podle žalovaného není život ohrožující a je více méně kosmetickou záležitostí.

Stěžovatelka tedy nebyla v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí zvlášť těžce nemocná. Žalovaný proto podle Nejvyššího správního soudu nepřekročil meze správního uvážení a postupoval v souladu s pravidly logického usuzování, když dospěl k závěru, že zdravotní stav stěžovatelky nepředstavuje důvod pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Poznatky o zdravotním stavu získal správní orgán na základě pohovoru vedeného se stěžovatelkou, která se v něm nezmínila o žádné své závažné nemoci. Za této situace žalovaný ani krajský soud nepochybili, když již aktuální zdravotní stav stěžovatelky blíže nezkoumaly. Ostatně ani stěžovatelka se v řízení o žalobě a o kasační stížnosti nezmínila o žádné konkrétní závažné nemoci, kterou by měla v současnosti trpět.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na obecné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Žalobkyni byla usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 10. 2009, č. j. 64 Az 45/2009 - 20, ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Lucie Stachová. Ustanovená zástupkyně je oprávněna zastupovat účastníka řízení také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V takovém případě hradí odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů stát (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni byla přiznána odměna za zastupování žalobkyně podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč za podání kasační stížnosti, a náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 2400 Kč a bude zástupkyni žalobkyně vyplacena ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2012

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu